

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

**ГЛОБАЛЬНІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ
ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ**

Електронне наукове видання

Випуск 7

Миколаїв

2015

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Стройко Тетяна Володимирівна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри міжнародної економіки Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського).

Заступник головного редактора:

Іртицева Інна Олександрівна, доктор економічних наук, професор (професор кафедри міжнародної економіки Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського).

Відповідальний секретар:

Данік Наталія Вадимівна, кандидат економічних наук, доцент (доцент кафедри фінансів Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського).

Члени редакційної колегії:

Бородіна Олена Михайлівна, Ph.D, професор економіки (професор, "Банковні інститут висока школа а.с.", м. Прага, Чехія).

Бузько Ірина Романівна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри міжнародної економіки, проректор з науково-педагогічної роботи Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля).

Булатова Олена Валеріївна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри міжнародної економіки, проректор з наукової роботи Маріупольського державного університету).

Дейнеко Людмила Вікторівна, доктор економічних наук, професор (завідувач відділу промислової політики Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України).

Кіщак Іван Теодорович, доктор економічних наук, професор (декан факультету економіки Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського).

Клисинські Януш, доктор економічних наук, професор (професор кафедри спортивного маркетингу Техніко-Гуманітарної академії м. Бельсько-Бяла, Польща).

Мартинюк Володимир Петрович, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри фінансово-економічної безпеки Тернопільського національного економічного університету).

Ніколаєнко Наталія Олександрівна, доктор політичних наук, доцент (завідувач кафедри політології Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського).

Стукало Наталія Вадимівна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри міжнародної економіки Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара).

Сухоруков Аркадій Ісмаїлович, доктор економічних наук, Заслужений економіст України, професор (Радник при дирекції Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України).

Хвесик Михайло Артемович, академік НААН, доктор економічних наук, заслужений діяч науки і техніки України, професор (директор Інституту економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України).

Фрадкін Аківа, Ph.D, професор економіки (виконавчий віце-президент, Університет «Йорк», США).

Шапошников Костянтин Сергійович, доктор економічних наук, професор (декан факультету економіки та менеджменту Херсонського державного університету).

Шиян Дмитро Вікторович, доктор економічних наук, професор (професор кафедри економіки підприємства та менеджменту Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця).

Видання входить до «Переліку електронних фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» на підставі Наказу МОН України від 29 грудня 2014 року № 1528 (Додаток № 11)

**Рекомендовано до поширення в мережі інтернет Вченою радою
Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського
(Протокол № 3 від 15.10.2015 р.)**

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Вашай Ю.В. НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ ДЕРЖАВИ У КОНТЕКСТІ ДОТРИМАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	3
Москвина А.О. НОВЫЕ СОДЕРЖАНИЕ И УСЛОВИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ.....	6
Шараг Е.С. КАПИТАЛОВООРУЖЕННОСТЬ ТРУДА В ДИСКУССИЯХ СОВЕТСКИХ ЭКОНОМИСТОВ.....	11

СЕКЦІЯ 2

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО

І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Бондарець М.В. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ПРОВІДНИХ І ТРАНЗИТИВНИХ КРАЇН В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	15
Бригадир В.О. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КЛАСТЕРНОГО АНАЛІЗУ КРАЇН ЄС.....	20
Вінська О.Й. ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМУ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ СПІЛЬНОЇ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС	25
Данкевич Є.М., Данкевич В.Є. АСОЦІАЦІЯ З ЄС: ПЕРСПЕКТИВИ І РИЗИКИ ДЛЯ ТОВАРОВИРОБНИКІВ ТА ЕКСПОРТЕРІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	29
Крижан Є.О. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ТА СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ.....	34
Лазаришак С.Я., Живенков Є.С. ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МОЛОКОПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ.....	38
Лисецька Н.М., Олійник А. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ЩОДО АКЦИЗНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ.....	42
Максименко А.В. ДОСВІД КОМПАНІЇ APPLE В СИСТЕМІ ОПТИМІЗАЦІЇ ПОДАТКІВ.....	48
Прушківська Е.В. ПЕРВИННИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ В НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ ПОДІЛІ ПРАЦІ.....	54
Ряшнянська А.М. СВІТОВИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ.....	58
Сіренко М.Ю., Цисар І.О. КОНКУРЕНТНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ПІДПРИЄМСТВА – СУБ'ЄКТА ЗЕД: ПОНЯТТЯ, СКЛАДОВІ ТА МЕТОДИ АНАЛІЗУ.....	63
Сльозко О.О. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ МБРР ТА ЄБРР В УКРАЇНІ.....	66
Сукач Ю.В. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЗЕРНА ТА ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА НЕЇ.....	72
Токарева А.В., Кирий В.В. АНАЛІЗ СПЕЦИФИКИ І ОСОБЕННОСТИ СИСТЕМЫ ОБРАЗОВАНИЯ УКРАИНЫ И СТРАН ЕС.....	76
Туровська О.А. ФІЛОСОФІЯ СВОБОДИ ВИБОРУ В КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ У ШВЕЙЦАРІЇ.....	81
Ціхановська В.М., Ковальчук С.Я. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ПОСИЛЕННЯ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	86

СЕКЦІЯ 3

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Андрєєва Г.П., Коваль П.Ф. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ТУРИЗМУ.....	90
Аракелова І.О., Величко Н.В. СТАН СФЕРИ БУДІВЕЛЬНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ: ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ, ПРОБЛЕМИ ТА СУЧАСНІ МЕТОДИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	95
Васильців Т.Г., Порошко О.Ю. СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	98
Вдовика К.І. КВАЗІФІСКАЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО ТА ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРІВ.....	102
Вишневецька О.М., Двойнісюк Т.В., Шигида С.В. ОСОБЛИВОСТІ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	106
Волошина Ю.Я. ВДОСКОНАЛЕННЯ ОСНОВНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ МІСЬКИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ.....	110
Губа М.І. ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ.....	117
Добрянська Ю.О., П'ясечна А.В., Косар Н.С. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ФРАНЧАЙЗИНГУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....	122
Єніна-Березовська А.О. ПОДАТКОВО-БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА В СИСТЕМІ ЗАСОБІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ.....	127
Жадан Т.А. ОСНОВНІ ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ОЛІЙНО-ЖИРОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ.....	133
Зось-Кіор М.В. ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ВІТЧИЗНЯНОГО АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ.....	140
Климчук О.В. РОЗВИТОК АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ – ОСНОВА СТАНОВЛЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ.....	146
Коваленко Є.В. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	151
Ковальова О.М. ОЦІНКА ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ЗЕРНОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	155
Курмаєв П.Ю. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ.....	160
Кушнір Т.М. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНСТИТУТІВ МАРКЕТИНГОВОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА БАЗІ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПІДХОДУ.....	164
Магас Н.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МЕХАНІЗМУ РЕГУЛЮВАННЯ ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ УКРАЇНИ.....	169
Мовчан О.П. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СФЕРИ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ УКРАЇНИ.....	173
Москаленко К.І. МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	176
Панасейко С.І. ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА.....	183
Пінчук А.С., Обозна А.О. ПЕРСПЕКТИВИ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ У МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	187
Пішенін І.К. ТРАНСФОРМАЦІЯ КЛАСТЕРНОЇ МОДЕЛІ ТРАНСПОРТНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ.....	190
Постоєнко К.І. СТРУКТУРА РИНКУ ПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ.....	194

Присяжнюк А.Ю. ОЦІНКА ПЕРЕДУМОВ КЛАСТЕРИЗАЦІЇ У СФЕРІ ТОРГІВЛІ.....	199
Прохорчук С.В. ІННОВАЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	203
Савіцька Н.В. АКТИВІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....	207
Сухоставець А.І. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ.....	213
Тибінка Г.І. МОТИВАЦІЙНІ ЗАХОДИ ДЕТИНІЗАЦІЇ ОПЛАТИ ПРАЦІ В УКРАЇНІ.....	216
Ткаленко Н.В. МЕГАРЕГУЛЯТОРНІ ФУНКЦІЇ РИНКУ ІННОВАЦІЙНОГО РЕСУРСУ.....	220
Хамініч С.Ю., Гаєва А.О. РИНОК ОВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ ЯК СКЛАДОВА АГРАРНОГО СЕКТОРУ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА.....	224
Холявко Н.І., Шестаковська Т.Л. УНІВЕРСИТЕТСЬКА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ.....	228
Цибуляк В.Я. ДЕРЕГУЛЯЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ДЛЯ СІЛЬСЬКИХ ЖИТЕЛІВ.....	232
СЕКЦІЯ 4	
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ	
Алмашій Я.І. МЕНЕДЖМЕНТ ТА УПРАВЛІННЯ КРИЗОВИМИ ЯВИЩАМИ У ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	237
Майчук О.О., Андрейченко К.І. РОЛЬ МАРКЕТИНГОВОЇ ЛОГІСТИКИ У ПРОЦЕСІ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ – СУБ'ЄКТІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	241
Божанова В.Ю., Стеблюк Н.Ф., Діденко С.О. ДІАГНОСТИКА ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ.....	245
Прокопенко В.І., Ерперт О.М., Бондаренко Л.А. ОБҐРУНТУВАННЯ КРИТЕРІЇВ ОЦІНЮВАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КАР'ЄРНИХ АВТОСАМОСКІДІВ.....	248
Бондарчук М.Ю. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ ТОРГІВЛІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	257
Бутенко Д.С., Ткачук І.І. РОЗВИТОК ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ – ЗАПОРУКА АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ.....	264
Височин І.В., Вавдійчик І.М. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ УПРАВЛІННЯ ТОВАРНИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІВНОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ.....	267
Вашечко Ю.В. ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ КРИЗИ.....	273
Вислободська Г.П. КЛАСИФІКАЦІЯ ПОСЛУГ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ.....	278
Вострякова В.І., Коляденко С.В. КІЛЬКІСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ АГРОПРОДОВОЛЬЧИМИ ЛАНЦЮГАМИ ПОСТАЧАННЯ: СВІТОВИЙ ДОСВІД.....	281
Гаврикова А.О. СВІТОВИЙ ДОСВІД ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ РИНКІВ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ: ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	286
Хамініч С.Ю., Гавриш А.К. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ЗБУТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРА УКРАЇНИ.....	293
Галунець Н.І., Грицьків І.Б., Ілляшова Ю.А. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРОДУКЦІЇ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗОВНІШНЬОМУ РИНКУ.....	297

Галько Л.Р. ІНСТИТУЦІЙНИЙ ВПЛИВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ФОРМУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	302
Гнатишина Н.Д., Когут Ю.В. ЕФЕКТИВНІСТЬ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У ПІСЛЯКРИЗОВИЙ ПЕРІОД.....	308
Горбань А.В. ПОВОЄННА ВІДБУДОВА ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ УРСР.....	313
Брижань І.А., Городенська А.О. ЗНИЖЕННЯ ЕНЕРГОВИТРАТ В СОВІВАРТОСТІ ЯК НАПРЯМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	316
Городня Т.А., Пилипців М.І. УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА З ВИКОРИСТАННЯМ СКЛАДОВИХ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	320
Гребенюк А.І., Домаскіна М.А. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНИМ ОБСЛУГОВУВАННЯМ ГОСПОДАРЮЮЧИХ СУБ'ЄКТІВ.....	323
Грінченко Р.В. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТРЕБ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ	329
Грозний І.С. ФОРМУВАННЯ ЦЕНТРУ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	334
Бойченко В.С., Данюк О.В. АНАЛІЗ ПРОЦЕДУРИ ОЦІНКИ ПЕРСОНАЛУ НА ТОВ МФ «ФАВОРИТ ПЛЮС».....	338
Дуда Г.Б. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	342
Живко З.Б., Вольних А.І., Муж П.О. КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ПІДПРИЄМСТВ.....	347
Задорожнюк Н.А., Ковтун К.В. ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ИНДУСТРИИ РАЗВЛЕЧЕНИЙ В УКРАИНЕ.....	353
Карташова О.Г. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СТІЙКОСТІ КОРПОРАТИВНИХ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	357
Кирилюк Є.М. ЕНДОГЕННІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ.....	360
Кирчата І.М. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	365
Ключник А.В. СКЛАДОВІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА НАПРЯМИ ЇХ ПОКРАЩЕННЯ.....	370
Колісник М.В., Балик У.О. БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК ШЛЯХ ДО ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ.....	375
Коренюк П.І., Тарасенко С.І., Шулячевська А.О. ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	379
Хринюк О.С., Корчовна М.Р. РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	383
Костіна К.В. ЕВОЛЮЦІЯ ЛОГІСТИКИ У СВІТІ: ЧИННИКИ ВИНИКНЕННЯ, ЕТАПИ, РОЛЬ.....	386
Kravchuk R.S. THE OIL MARKET: ANALYSIS AND PROGNOSTICATION.....	391
Кулик К.О. РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ФІНАНСОВОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	395
Лещик І.Б., Пиріг Г.І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПОНЯТТЯ «КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ».....	399
Литвинов А.І. КРЕДИТУВАННЯ ТА ПРИБУТКОВІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	405

Хамініч С.Ю., Ліхтер А.М. СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНИЙ МАРКЕТИНГ ЯК СКЛАДОВА БРЕНД-ОРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	409
Кавтиш О.П., Максимішина О.В. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ КАДРОВОЮ ПОЛІТИКОЮ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ.....	412
Малюк С.О., Шевченко К.А. КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ЯК ФАКТОР ЙОГО РОЗВИТКУ.....	417
Митяй О.В. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	420
М'ячин В.Г. ОЦІНКА МАРКЕТИНГОВОЇ СКЛАДОВОЇ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ МЕТОДОМ НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ.....	426
Навольська Н.В. ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	433
Новойтенко І.В., Малиновський В.В. ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВ ХЛІБНОГО РИНКУ УКРАЇНИ.....	439
Олексюк Т.В. СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	445
Пащенко О.П. ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕНЕДЖМЕНТУ: ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ.....	450
Печуляк Ю.С. НАВЧАННЯ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ.....	456
Косарева І.П., Полупан П.М. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНОВИЩА НА РІЗНИХ РІВНЯХ УПРАВЛІННЯ: ПІДПРИЄМСТВО, РЕГІОН, ДЕРЖАВА.....	460
Понуровський О.І. ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ШЛЯХОМ ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ.....	464
Радюк Н.А. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ НАФТОГАЗОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ.....	469
Савченко Т.В., Колесник В.М. ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ХЛІБОПЕКАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ.....	474
Самарська Д.О., Домаскіна М.А. ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РАЦІОНАЛЬНОЇ ГАЛУЗЕВОЇ СТРУКТУРИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	479
Селезньова Н.О., Теслюк В.І. МОДЕЛЮВАННЯ РУХУ МАТЕРІАЛЬНОГО ПОТОКУ НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ.....	485
Солнцева Н.В. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ВИНАХІДНИЦЬКОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	489
Сосновська І.М. СУТНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У ПРОЦЕСІ ЕКОНОМІЧНОГО УПРАВЛІННЯ.....	494
Старицький Т.М. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ ТА ТЕХНОЛОГІЙ В2В-МАРКЕТИНГУ	500
Ткачук Г.Ю. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	504
Ткачук О.М. КРЕАТИВНІСТЬ У ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	507
Хамініч С.Ю., Третяк К.В. ІНТЕРНЕТ-РЕКЛАМА ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК ПРОСУВАННЯ ТОВАРУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	511
Турило А.А. ЕКОНОМІЧНИЙ МЕНТАЛІТЕТ І ЙОГО РОЛЬ В ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	515
Ushkarenko Yu.V., Shulga M.A. SUPPORT OF INTEGRATIONAL PROCESSES IN FOOD PRODUCTION.....	519

Хаджинова Е.В. АНАЛИЗ ЭКОНОМИКО-ПРАВОВЫХ АСПЕКТОВ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКИХ СЕТЕЙ.....	522
Хринюк О.С., Бойко Т.О. ВИРОБНИЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА: ПІДХОДИ ТА МЕТОДИ ЙОГО ОЦІНКИ	528
Чайка В.О. РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ І КОНТРОЛЮ ВИТРАТ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ ОВОЧІВ ЗАКРИТОГО ҐРУНТУ.....	534
Шведчиков О.А. ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ.....	541
Шкіна О.В., Ліптуга І.Л. АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ТУРИСТИЧНИХ ПОТОКІВ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	546
Гук О.В., Шкурат В.О. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	552
Яцишин І.Ю. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ.....	556

СЕКЦІЯ 5 РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Августин Р.Р. ІДЕНТИФІКАЦІЯ СТРУКТУРИ ТА ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАПОБІГАННЯ ТІНІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	561
Богославська А.В. ОБҐРУНТУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО БАЗИСУ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ І ОБ'ЄКТІВ	567
Варцаба В.І. МОДЕЛЬ ПРЕДСТАВНИЦТВА І РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ ТА ІНТЕРЕСІВ СУБ'ЄКТІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ.....	572
Галасюк С.С. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОГО СУПРОВОДУ В УКРАЇНІ.....	578
Іванова О.Ю. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ РІВНЯ САМОЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ РЕГІОНУ.....	582
Карімов Г.І., Кривошесєв В. О. ТЕНДЕНЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	586
Орленко О.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ДИНАМІКИ ВРОЖАЙНОСТІ КРУП'ЯНИХ КУЛЬТУР З ВИКОРИСТАННЯМ КОРЕЛЯЦІЙНО-РЕГРЕСІЙНОГО МОДЕЛЮВАННЯ	590
Смочко Н.М. КЛАСТЕРНІ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНІ МОНОУТВОРЕННЯ У СУЧАСНОМУ ГЕОПРОСТОРІ.....	593
Шапошников К.С. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТАРИФУВАННЯ У СФЕРІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	597

СЕКЦІЯ 6 ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Гулик Г.С. ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІКО-ПРАВОВА ПОЛІТИКА ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ СТАЛОГО ЛІСОКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА.....	600
Колодій П.П., Дуб Л.В. ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТА СТАН ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ.....	604
Суска А.А. ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ АКТИВІЗАЦІЇ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА.....	607
Хамініч С.Ю., Хижняк Ю.Е. КОНЦЕПЦІЯ ЕКОЛОГІЧНОГО МАРКЕТИНГУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ «ЗЕЛЕНОГО» PR І РЕКЛАМИ.....	610

СЕКЦІЯ 7

ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Бойченко В.С., Богомаз Т.Ю. АНАЛІЗ ПРОЦЕСУ АТЕСТАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ ТОВ «ВО «МОЛІС».....	615
Коренюк П.І. МЕНЕДЖМЕНТ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ У КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНОЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: ЗНАЧИМІСТЬ ТА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ.....	619
Лепетюха (Кулешова) Н.В. АНАЛІЗ ДИНАМІКИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	622
Неживенко А.П. СУКУПНИЙ РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ.....	626
Огородник В.В. ВПЛИВ ЕКОЛОГІЧНОГО КОМПОНЕНТА СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА ЕКОНОМІКУ КРАЇНИ.....	631
Проданова І.І., Болонна М.В. ОЦІНКА ДОХОДІВ І ВИТРАТ ДОМОГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ.....	636

СЕКЦІЯ 8

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Алексєєнко Л.М., Партика П.М. КВАНТИФІКАЦІЯ РИЗИКІВ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ.....	642
Андріюк М.В. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ.....	646
Бродовська О.Г. ВІДМІННОСТІ ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО ЗАМОВЛЕННЯ ВІД ЗВИЧАЙНОГО ДЕРЖАВНОГО ЗАМОВЛЕННЯ НА ПОСТАЧАННЯ ТОВАРІВ, РОБІТ І ПОСЛУГ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ.....	651
Бугай Т.В. БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	658
Бутурлакiна Т.О., Майдич І.І. ЦІЛЬОВЕ ФІНАНСУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЗА РАХУНОК СУБВЕНЦІЙ.....	664
Ватаманюк О.С. ДЕТЕРМІНАНТИ МАКСИМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВИХ ПЛАТЕЖІВ ВЕЛИКИХ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ.....	670
Веремейчик Т.О., Кушнір С.О. ОРГАНІЗАЦІЯ СТРЕС-ТЕСТУВАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПРИКЛАДІ ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	675
Головень О.О. ТЕНДЕНЦІЇ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЦІЛЬОВИХ ОБЛІГАЦІЙ НА РИНКУ НЕРУХОМОСТІ УКРАЇНИ.....	680
Головіна Я.С. АНТИКРИЗОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У ПЕРІОД 2014 – І ПІВРІЧЧЯ 2015 РОКІВ.....	684
Добровольська О.В. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА СТАНДАРТИ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КРЕДИТНИХ СПІЛОК.....	690
Донець О.Б. БАНКІВСЬКА СТРАТЕГІЯ КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ.....	696
Євдокімова М.О. ІСТОРИЧНІ КОРЕНІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	702
Зуєва О.В. ОЦІНЮВАННЯ ВНУТРІШНІХ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ОКРЕМІ СКЛАДОВІ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ БАНКУ.....	706
Карчева Г.Т., Запорожець С.В., Чібісова В.Ю. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ЛІКВІДНОСТІ БАНКІВ.....	712
Корват О.В. РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ НАКОПИЧЕНОГО КРИЗОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ РИНКОМ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ.....	718

Косова Т.Д., Деєва Н.Е. АКЦИЗНЕ ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ У КАТЕГОРІЯХ ПОПИТУ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	725
Костенко В.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БАНКІВСЬКОГО НАГЛЯДУ В УКРАЇНІ: СУТНІСТЬ ТА ЙОГО ВИДИ.....	730
Ареф'єва О.В., Кузенко О.Л. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОБҐРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ МІКРОРІВНЯ.....	735
Мартин О.М., Труш І.Є. ФОРМУВАННЯ ГРОШОВО-КРЕДИТНОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ.....	740
Найденко О.Є. ПОДАТОК НА РОЗКІШ (БАГАТСТВО): ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ.....	745
Озерчук О.В. ПОДАТКИ ТА ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В УКРАЇНІ.....	751
Приказюк Н.В., Балицька М.В. ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	757
Сергієнко Л.К. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....	764
Сергієнко Л.К. БЮДЖЕТНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ – ШЛЯХ ДО ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	769
Славітич М.В., Гупало О.Г. ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОБОВ'ЯЗКОВОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	773
Слободянюк Н.А. МЕТОДОЛОГІЯ АНАЛІЗА ФІНАНСОВОГО СОСТОЯННЯ СТРАХОВОЇ КОМПАНІИ (ЗАРУБЕЖНИЙ ОПИТ).....	778
Угнівенко Р.Р. ПРОДУКТОВА ТА ГЕОГРАФІЧНА СЕГМЕНТАЦІЇ РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ І ПОСЛУГ В УКРАЇНІ.....	783
Чаплигін О.В. ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ПОСИЛЕННЯ СТИМУЛЮЮЧОГО ВПЛИВУ ПОДАТКОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНІ.....	789
Шевченко А.М. ЗЛОВЖИВАННЯ ТА МАХІНАЦІЇ НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ: МЕТОДИ БОРОТЬБИ, ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ.....	793
Шелюк А.А. ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ДЕПОЗИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ НА ОСНОВІ ДЕКОМПОЗИЦІЙНОГО АНАЛІЗУ.....	798
Шепель Є.В. РЕФІНАНСУВАННЯ ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ ПІДТРИМКИ ЛІКВІДНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ.....	803
Яценко О.В. ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ЯК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМОВІДНОСИНАМИ БАНКУ З КЛІЄНТАМИ.....	807
СЕКЦІЯ 9	
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ	
Артюх О.В., Албу Н.М. ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ: ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ.....	811
Артюх О.В. ЦІЛЬОВЕ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНЕ СПРЯМУВАННЯ ПОДАТКОВОГО АУДИТУ.....	816
Басіста І.А. ОЦІНКА ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ.....	822
Бобровська Н.В., Мельник В.В., Ноздріна Ю.В. АНАЛІЗ РИНКОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ЖОВТНЕВОГО РАЙОНУ.....	828
Борковська В.В. ОБЛІК ТА РОЗПОДІЛ НЕПРЯМИХ ВИТРАТ М'ЯСОПЕРЕРОВНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	832

Гаркуша С.А. АУТСОРСИНГ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: ДОЦІЛЬНІСТЬ ПОСЛУГИ.....	838
Гедз М.Й. АУДИТ КОРПОРАТИВНИХ ВІДНОСИН В АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВАХ.....	842
Гончаренко О.М. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	846
Губарик О.М., Корінь А.М. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ ДОХОДАМИ І ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	850
Костюченко В.М. АНАЛІЗ ВАЖЕЛІВ ВПЛИВУ МВФ НА ЕКОНОМІЧНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ УКРАЇНИ.....	854
Крюкова І.О. ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ АУДИТУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В АГРАРНИХ ФОРМУВАННЯХ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	859
Лучик Г.М. ХАРАКТЕРИСТИКА КРИТЕРІЇВ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКІСНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ.....	865
Лядова Ю.О. АНАЛІЗ ДОЦІЛЬНОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ КРЕДИТНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВОМ: ЗМІСТ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ В АУДИТОРСЬКІЙ ПРАКТИЦІ.....	871
Мельничук І.В. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	876
Петренко Н.І. ВИКОРИСТАННЯ АНАЛІТИЧНИХ ПРОЦЕДУР В АУДИТІ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ЗАРЕЄСТРОВАНИМ КАПІТАЛОМ.....	880
Подольнчук О.А. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА – ОБ’ЄКТ ЧИ ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЇ АУДИТУ.....	886
Попівняк Ю.М. СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ГРУПУВАННЯ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА.....	891
Прудніков В.Ф., Куцинська М.В. ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	897
Редченко К.І. РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В КИТАЇ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ.....	903
Романів Р.В. ОЦІНКА КОМПОНЕНТІВ БІЗНЕСУ: БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ПІДХІД.....	907
Брадул О.М., Рябініна В.В. ХАРАКТЕРНІ ОЗНАКИ КОРПОРАЦІЇ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	911
Саченко С.І. КОМП’ЮТЕРИЗОВАНИЙ ВНУТРІШНІЙ АУДИТ: ОЦІНКА ВИХІДНОЇ БАЗИ ТА АЛГОРИТМІЗАЦІЯ.....	915
Славкова О.П. ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ, ПРИДБАНОЇ У ЛІЗИНГ.....	919
Федорченко О.Є. ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ: АДАПТАЦІЯ ВІДПОВІДНО ДО МСФЗ ТА ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЙОГО ФОРМУВАННЯ.....	923
Чебан Ю.Ю., Пташник О.П. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	927
Чудак Л.А. СТАН ДІЮЧОЇ ПРАКТИКИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ КОРМОВИРОБНИЦТВА.....	931
СЕКЦІЯ 10	
СТАТИСТИКА	
Бараник З.П., Берідзе Т.М. ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СТАТИСТИЧНОГО МОНИТОРИНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	937

**СЕКЦІЯ 11
МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ
ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ**

Соколова Л.В., Порохненко О.А. ПРОБЛЕМИ ВИБОРУ МОДЕЛЕЙ ОЦІНКИ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ.....	941
Свиденко А.В. ОЦІНКА ЕЛАСТИЧНОСТЕЙ ПОПИТУ В РОЗДРІБНОМУ СЕГМЕНТІ РИНКУ АВТОМОБІЛЬНОГО ПАЛИВА УКРАЇНИ.....	947
Тищенко С.І. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	951
Шалева О.І. ОРГАНІЗАЦІЯ І РОЗВИТОК МОБІЛЬНОЇ КОМЕРЦІЇ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ГЛОБАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ.....	955

СЕКЦІЯ 11 МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

УДК 519.86

Соколова Л.В.*доктор економічних наук,
професор кафедри економічної кібернетики
та управління економічною безпекою
Харківського національного університету радіоелектроніки***Порохненко О.А.***студент
Харківського національного університету радіоелектроніки*

ПРОБЛЕМИ ВИБОРУ МОДЕЛЕЙ ОЦІНКИ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ

THE CHOICE OF MODELS FOR ASSESSING THE PROBABILITY OF BANKRUPTCY

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто проблему вибору методології оцінки ризику банкрутства підприємств, розкрито сутність банкрутства підприємства, його види та пропозиції щодо втілення нових технологій у моделювання банкрутства підприємств. Ключовою метою роботи був аналіз існуючих моделей ймовірності банкрутства підприємства, задля їх адаптації до українських реалій.

Ключові слова: моделювання, банкрутство, методології моделювання, підприємство, модель, методи, ймовірність, аналіз.

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрены проблемы выбора методологии оценки риска банкротства предприятия, раскрыта суть банкротства предприятия, его виды и предложения касательно воплощения новых методов в моделирование банкротства предприятия. Ключевой целью работы был анализ существующих моделей вероятности банкротства предприятия, чтобы адаптировать их к украинским реалиям.

Ключевые слова: моделирование, банкротство, методологии моделирования, предприятие, модель, методы, вероятность, анализ.

ANNOTATION

The article examined the problem of choosing the methodology for assessing the bankruptcy risk of a company, clarifies the essence of the bankruptcy of the company, its views and proposals on the implementation of new methods in the modeling of bankruptcy. A key aim of this work was to analyze the existing models of the probability of bankruptcy of the enterprise to adapt them to Ukrainian realities.

Keywords: modeling, bankruptcy, modelling methodology, enterprise, model, methods, probability, analysis.

Постановка проблеми. Українська економіка остаточно перейшла до ринкових відносин, що можна вважати позитивним явищем. Проте сьогодні головним завданням промислових підприємств стає забезпечення поступового економічного зростання, але передусім треба подолати наслідки фінансової кризи, яка супроводжується кризою платежів, взаємною за-

боргованістю підприємств, накопиченням боргів, низьким рівнем платоспроможності тощо.

Сьогодні країна переживає економічну кризу, багато підприємств знаходяться у скрутній ситуації. За даними Держкомстату [1], загальний збиток українських підприємств за 2014 р. складає 408,169 млрд. грн., в той час як в 2013 р. підприємства мали загальний дохід у розмірі 38,289 млрд. грн. У такій ситуації, безумовно, дуже актуальним стає своєчасне проведення оцінювання ймовірності банкрутства підприємств з використанням дієвого методичного інструментарію, що забезпечить керівництво підприємств актуальною інформацією, необхідною їм для прийняття антикризових управлінських рішень.

Основними ознаками фінансової кризи підприємства є зменшення попиту на його продукцію, що веде за собою зменшення обсягів виробництва, зростання заборгованості перед кредиторами та постачальниками, затримання заробітної плати працівникам. Кількість таких підприємств в економіці України неухильно зростає. Держкомстат повідомляє, що на кінець 2014 р. 40,1% підприємств в Україні є збитковими. На рис. 1 з урахуванням рекомендацій [2] показано шість основних ознак, що характеризують кризовий стан підприємства.

Сьогодні перед науковцями постає завдання зробити вагомий внесок у дослідження моделювання процесу оцінювання ймовірності банкрутства – кризового стану підприємств. Моделювання підприємства починається з його дослідження. Досліджуються основні напрямки діяльності підприємства: виробництво, фінанси, маркетинг, логістика, інновації, персонал, аналізуються ефективність побудови організаційної структури підприємства, показники його

конкурентоспроможності та іміджу. На основі результатів цього дослідження виявляються слабкі місця функціонування підприємства, розробляються можливі шляхи подолання кризової ситуації, будується стратегія антикризового управління підприємством.

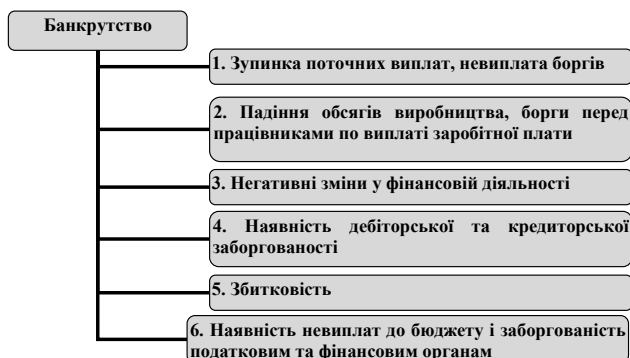

Рис. 1. Ознаки кризового стану підприємства

Джерело: авторська розробка

Саме тому моделювання стану підприємства дає змогу завчасно готувати варіанти раціональних рішень на виникаючі і прогнозовані зміни цін на ресурси, зміни власних і залучених коштів, коригувати плани виробництва продукції, отримання кредитів, зміни відпускних цін. Це дає можливість прогнозувати настання моментів дестабілізації виробництва (виникнення кризових факторів) і використовувати інтерактивне антикризове управління як найбільш оптимальний вид антикризового управління для запобігання розвитку кризи на підприємстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розглянемо сучасні методи моделювання оцінки кризового стану підприємства. За останні півстоліття розроблено дуже багато моделей, що базуються на використанні дуже різних методів [3–6; 14], які можна об'єднати у дві групи, а саме: класичні статистичні методи та альтернативні до них (рис. 2).

Сутність статистичних методів полягає в класифікації компаній на групу компаній-банкрутів або компаній-небанкрутів. Коли об'єкт відноситься до групи компаній-банкрутів, це означає, що він збанкрутує в наступному році. Значить, процес класифікації може розглядатися як прогнозування банкрутства компанії в періоді [2]. Різні мета та суб'єкт проведення дослідження вимагають різних методів та інструментів. У зарубіжній практиці прийнято використовувати математичні моделі, за допомогою яких складають показник фінансового стану підприємства – інтегральну оцінку. Найбільш поширені моделі такого типу – модель Альтмана, модель Таффлера, модель Фулмера, модель Спрінгейта, модель Романа Лиса, ме-

тод рейтингових оцінок фінансового стану (Сайфуліна Р.С., Кадикова Г.Г.), R-модель ризику банкрутства та модель Терещенка В.І.

Модель Терещенка [3] існує у двох варіантах: перша – це універсальна модель, яка представляє собою розрахунок шести показників і побудована на основі даних 850 підприємств, що функціонують у різних галузях промисловості; друга – включає десять показників і враховує галузеву приналежність.

Модель Фулмера [4] була створена на підставі обробки даних 60 підприємств – 30 потерпілих крах і 30 нормально працювали – з середнім річним балансом в 455 тис. американських доларів. Початковий варіант моделі містив 40 коефіцієнтів, остаточний використовує всього дев'ять. Точність прогнозів, зроблених за допомогою цієї моделі на рік вперед, – 98%, на два роки – 81%.

Ще одним представником класичної школи є Спрінгейт Г. [5], який у 1978 р. розробив свою модель оцінки ризику банкрутства.

Відомі й інші подібні комбінації, зокрема, британські вчені Таффлер і Тішоу [15] зробили вагомий вклад в розвиток моделювання кризового стану підприємства.

Російські економісти спробували застосувати аналогічний підхід до прогнозування банкрутств вітчизняних підприємств. Так, наприклад, Сайфулін Р.С. [6] розрахував комплексний показник передбачення фінансового кризи компанії.

У сучасних умовах більшість вітчизняних і зарубіжних вчених все більше використовують

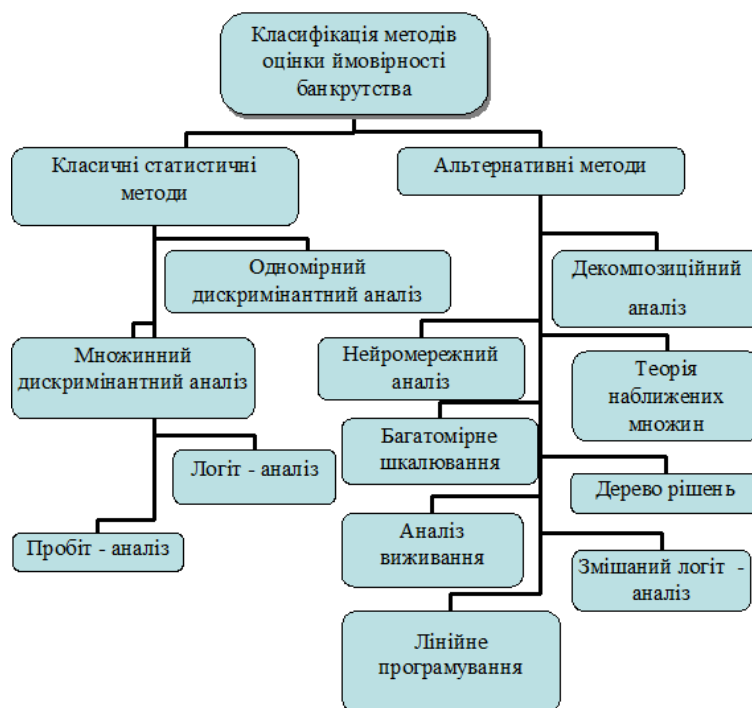

Рис. 2. Класифікація методів оцінки ймовірності банкрутства підприємства

Джерело: авторська розробка

Таблиця 1

Порівняльна характеристика існуючих моделей кризового стану/ банкрутства підприємства

Назва методики/моделі	Перевага	Недолік
Моделі інтегральної оцінки кризового стану/ймовірності банкрутства		
<p>Модель Альтмана Модель Таффлера Модель Лисиця Модель Спрінгейта Модель Фулмера Модель Тішоу Модель Олсона R-Модель прогнозу ризику банкрутства</p>	<p>Незначна кількість показників, простота і швидкість розрахунків, доступність необхідних для розрахунків даних, можливість оцінити фінансовий стан і спрогнозувати банкрутство</p>	<p>Не підходять для економіки України, неможливість застосування до малих суб'єктів підприємництва, відсутність обліку законодавчих норм, невідповідність методичних прийомів розрахунку показників української фінансової звітності, суб'єктивність вибору показників, відсутність поправок на час, використання лінійної залежності</p>
<p>Метод рейтингового числа (Сайфуліна, Кадикова)</p>		<p>Недостатня обґрунтованість показників та їх нормативних значень, неможливість визначення причин потрапляння підприємств в зону «неплатоспроможності», ігнорування галузевих особливостей об'єктів</p>
<p>Дискримінантна модель інтегральної оцінки фінансового стану О. Терещенко</p>	<p>Врахування специфіки діяльності суб'єктів, незначна кількість показників, доступність інформації, необхідних для розрахунку параметрів моделі</p>	<p>Недостатній рівень обґрунтованості показників, застосування тільки для окремих підприємств, широкий інтервал невизначеності</p>
Методики, що базуються на побудові системи показників-індикаторів		
<p>Комплексна діагностика кризового стану Ліго-ненко</p>	<p>Велика кількість показників фінансового стану, можливість застосування з боку як внутрішніх, так і зовнішніх зацікавлених сторін, виділення показників експрес-та фундаментальної діагностики</p>	<p>Дублювання окремих показників, ототожнення показників ліквідності та платоспроможності, ігнорування показників виробничо-господарської діяльності та ринкової активності підприємства</p>
Методики, що базуються на побудові системи показників-індикаторів		
<p>Поглиблений аналіз фінансово-господарської діяльності Чернянського</p>	<p>Охоплення різних показників економічної діяльності, наявність критеріїв, щодо яких стан підприємства можна віднести до певного типу</p>	<p>Недостатня кількість показників, недоступність інформації для розрахунку показників моделі, ігнорування показників, які розраховуються на базі чистого грошового потоку</p>
<p>Поглиблений аналіз фінансово-господарської діяльності Грязновой</p>	<p>Поетапність і простота розрахунків, охоплення показників різних аспектів економічної діяльності, доступність інформації для аналізу</p>	<p>Ігнорування показників ділової активності, ототожнення показників ліквідності та платоспроможності, відсутність меж критеріїв для віднесення підприємства до того чи іншого стану</p>
<p>Методика оцінки загрози фінансової кризи та банкрутства підприємства Сипягіна</p>	<p>Незначна кількість показників, простота і швидкість розрахунків, доступність інформації для аналізу, детальний аналіз складу і структури дебіторської та кредиторської заборгованості</p>	<p>Відсутність показників, за допомогою яких можна спрогнозувати втрату чи відновлення платоспроможності, обмеженість списку показників фінансового стану, що не дає можливості зробити всебічну оцінку, відсутність урахування динаміки зміни фінансового стану підприємства</p>
<p>Система показників фінансового стану підприємства для діагностики його банкрутства У. Бівера</p>	<p>Можливість виявлення незадовільної структури балансу, простота і швидкість застосування, прогнозування ризику банкрутства на кілька років вперед</p>	<p>Призначена тільки для успішних підприємств, невідповідність нормативних значень для підприємств деяких галузей, ігнорування показників стану та структури грошових потоків, дебіторської заборгованості</p>
Нормативні методики діагностики загрози банкрутства		
<p>Наказ Мінекономіки України від 19.01.06 р. № 14</p>	<p>Однозначність підходу при оцінці кризового стану та банкрутства, всебічний аналіз фінансово-господарської діяльності, можливість визначення типу банкрутства та причин кризового стану</p>	<p>Занадто велика кількість оцінюваних показників ускладнює застосування методики, дублювання окремих коефіцієнтів, ігнорування показників ринкової активності, а також стану і структури грошових потоків підприємства</p>

Джерело: авторська розробка

методики, засновані на системі оцінюваних показників – індикаторів кризового стану. Наприклад, методика, запропонована Марененковим і Касьяновим, передбачає розрахунок таких показників, як коефіцієнт абсолютної ліквідності, загального покриття і забезпеченості власними оборотними засобами. Професор Грязнова А. пропонує проводити діагностику на основі поглибленого аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства.

Трохи інший підхід діагностики пропонує українська вчена Лігоненко Л. Рекомендована нею методика застосовується в два етапи і передбачає розрахунок показників платоспроможності, стану і структури капіталу, оборотності та прибутковості.

Однією з найпоширеніших методик є методика Бівера, заснована на системі однойменних показників, система показників Вайбеля, непарно-множинний метод прогнозування Недесекіна О.А., а також показник Аргенті (А-рахунок).

В основу досліджень американського економіста Бівера В. [8] покладено 30 найбільш часто використовуваних у фінансовому аналізі показників. За ознакою однорідності ці показники були згруповані в п'ять подібних груп. З кожної групи було обрано по одному найбільш типовому показнику, які й склали його систему прогнозування. На основі порівняння фактичних і нормативних значень оцінюється ризик банкрутства підприємства.

Зарубіжний науковець Аргенті Дж. розробив форму діагностики платоспроможності компанії, основне припущення якої полягає в тому, що якщо компанія «рухається» до банкрутства, то цей процес займе кілька років.

Крім розглянутих вище методик, на сьогоднішній день в Україні розроблено та затверджено офіційні методики. Серед них – методика поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств і організацій, яку затверджено Агентством з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій, а також Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємств та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства або доведення до банкрутства, затверджені Наказом Міністерства економіки України [7].

Виклад основного матеріалу дослідження. Кожна модель та методика мають свої переваги та недоліки, які можуть вплинути на результати прогнозування, тому важливо їх зазначити, щоб правильно інтерпретувати результати. Переваги та недоліки поширених в Україні методик, які базуються на використанні системи показників-індикаторів кризового стану/ймовірності банкрутства, а також нормативних методик, представлені в таблиці 1 за рекомендаціями [3–5; 8; 9; 15].

Популярність застосування описаних вище методів щодо прогнозування банкрутства компанії пов'язана з тим переліком основних проблем, з якими стикаються дослідники в процесі моделювання банкрутства компанії, а саме: бінарність залежних змінних; методи визначення вибірки; нестійкість даних; адекватність інформації бухгалтерської звітності; вибір незалежних змінних; вибір сукупності фінансових показників.

Розглянемо більш детально проблеми існуючих моделей. Основні проблеми представлені графічно на рис. 3, розробленого за рекомендаціями [9; 16]. Перша основна проблема пов'язана з використанням бінарних залежних змінних у моделі.

У проведених дослідженнях вибір сукупності компаній-банкрутів залежить від прийняття дослідником визначення поняття «банкрутство компанії». Більшість наукових праць побудовано на використанні юридичного визначення «банкрутство компанії», яке дозволяє досить легко провести поділ сукупності компанії на групи. Хоча існують такі недоліки застосування даного визначення: по-перше, момент юридичного визнання компанії банкрутом не відображає «справжній» момент настання банкрутства [9]; по-друге, компанія може реорганізуватися чи об'єднується з іншими компаніями у випадку появи в неї характеристик банкрутства замість офіційного визнання банкрутом.

Друга основна проблема пов'язана з методом проведення вибіркового дослідження. Розробка класичних статистичних моделей прогнозування банкрутства відбувається на основі не випадкової вибірки. Коли використовується оцінка не випадковою вибіркою, недоцільно застосування класичних статистичних методів з огляду на те, що отримана модель не може бути розповсюджена на всю генеральну сукупність компаній.

Третя основна проблема пов'язана з тим, що критика класичних статистичних моделей багато в чому пов'язана з нестаціонарністю і не-

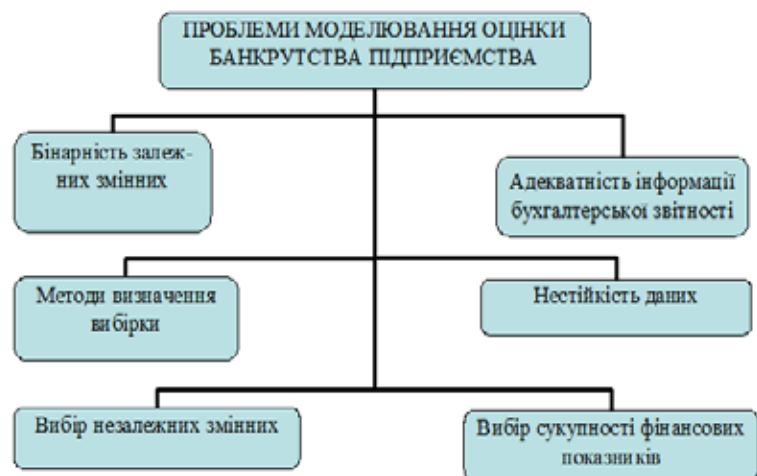

Рис. 3. Основні проблеми моделювання оцінки банкрутства підприємства

Джерело: авторська розробка

стабільністю даних. Використання даних моделей з метою прогнозування передбачає сталість взаємозв'язків між залежними змінними. У той же час взаємозв'язок між фінансовими коефіцієнтами завжди нестабільний, і це пов'язано з інфляцією, процентними ставками, стадіями ділового циклу компанії.

Четверта основна проблема пов'язана з адекватністю статистичної інформацією, яка може бути одержана бухгалтерської звітності та фінансової звітності компанії. Більшість класичних статистичних моделей використовують лише інформацію з річних звітів у формі фінансових коефіцієнтів для прогнозування банкрутства [16]. При цьому необхідно брати до уваги таке: а) у багатьох країнах тільки великі компанії змушені публікувати свою звітність, і, відповідно, більшість моделей прогнозування банкрутства компанії розроблено на основі даних виключно великих компаній. б) дослідники, покладаючись на опубліковані фінансові коефіцієнти, припускають спочатку, що вони дають правдиву оцінку фінансового стану компанії. Очевидно, що є вірогідність виникнення зворотних ситуацій. Використання неадекватних значень фінансових коефіцієнтів із задалегідь відрегульованих річних фінансових звітів призводить до виникнення проблеми невідповідності.

П'ята основна проблема пов'язана з вибором залежних змінних моделей. У більшості робіт з банкрутства відправною точкою дослідження є вибір залежних змінних майбутньої моделі, найчастіше переваги віддаються в бік найбільш поширених по минулим дослідженням. Остаточний вибір змінних може бути засновано: на емпіричному аналізі, на теоретичній моделі, комбінації двох попередніх методів, без спеціального аналізу. Остання проблема пов'язана з часовою розмірністю моделей. Класичні статистичні моделі припускають, що компанії не динамічні у своєму розвитку та банкрутство є дискретною подією. Однак у дійсності банкрутство – динамічний процес, який має довготривалий час розвитку, а також процес банкрутства характеризується різними стадіями.

Крім того, одним з головних недоліків зарубіжних моделей є трудомісткість їх адаптації для вітчизняних підприємств. При цьому не кожен модель можна застосовувати в Україні для діагностики банкрутства на увазі ряду причин, а саме: моделі розроблено на основі зарубіжних підприємств і не адаптовано для умов сучасної економіки України; моделі не враховують специфіку діяльності підприємств і використовують розгалужену систему показників;

виникають проблеми, пов'язані з невідповідністю в розрахунку важливості окремих показників у моделях.

В результаті виключивши максимум недоліків і розвинувши максимум достоїнств, стане можливим сформувати базис моделей, які будуть дуже добре «працювати» з вітчизняними підприємствами, визначати загрози банкрутства для них, що дозволить запобігати банкрутству на ранніх стадіях, тим самим збільшуючи кількість «фінансово здорових» підприємств і забезпечуючи економічне зростання країни. Наведені вище проблеми свідчать про необхідність розробки процедури прогнозування ймовірності банкрутства підприємства, що забезпечить оперативність, комплексність та достовірність визначення ризику банкрутства підприємства та дозволить представити заходи, спрямовані на стабілізацію його фінансового стану або ж підтримання поточного стану. Цим умотивована необхідність розробки алгоритму прогнозування ймовірності банкрутства, схему якого з урахуванням рекомендацій [14] представлено на рис. 4.

Розглянемо більш детально даний алгоритм. У першому базисному блоці представлено процес підготовки до побудови моделі оцінки простору ознак на робастність. В якості вихідних даних розглядаються показники фінансового стану підприємства, які всебічно харак-

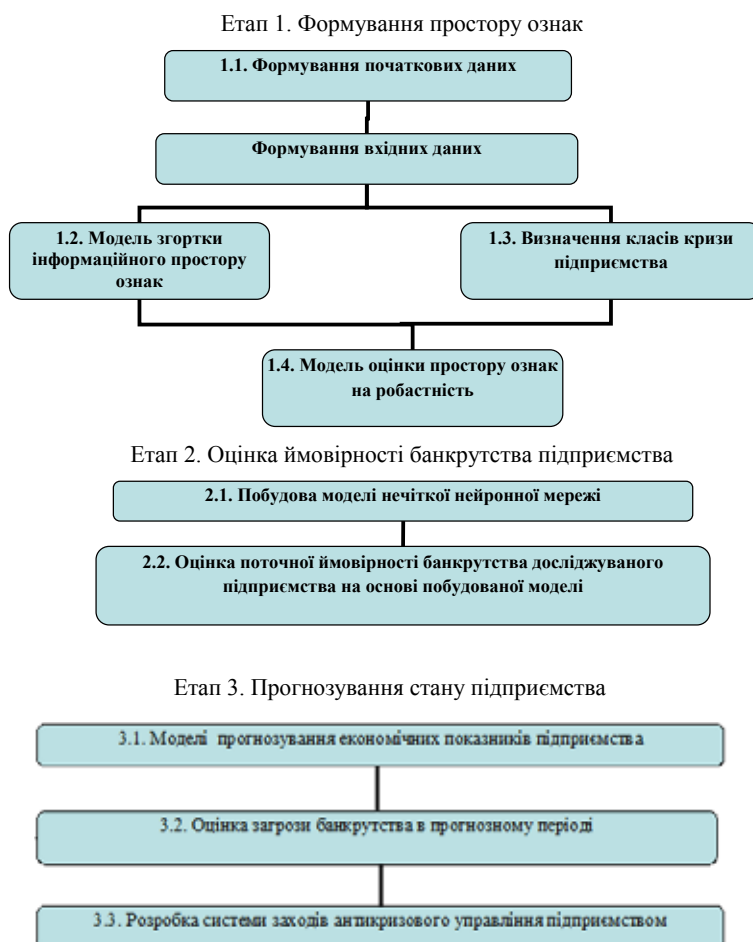

Рис. 4. План побудови комплексу моделей запобігання банкрутству підприємства

Джерело: авторська розробка

теризують його діяльність (від показників майнового стану до ліквідності).

Другий блок представляє собою процес побудови моделі оцінки ймовірності загрози банкрутства підприємства. На нашу думку, оптимальним методом моделювання буде створення нечіткої нейронної мережі, який має ряд переваг перед іншими методами, на що наголошує ряд науковців [10–14].

У порівнянні з традиційними технологіями використання нейронних мереж має такі переваги, як: відсутня потреба попереднього проведення дослідження особливостей економічного механізму конкретного підприємства; відсутня залежність від вхідних параметрів та типу цільової функції; спроможність будувати необхідні залежності за причини відсутності проблеми розмірності.

Для цього використовуються сукупність моделей прогнозування часового ряду, серед яких будуть обрані найкращі за критерієм мінімальної абсолютної помилки.

По завершенні етапу прогнозування отримані дані передаються у вже побудовану модель нечіткої нейронної мережі для визначення ризику банкрутства підприємства. Після цього, виходячи зі стану підприємства, отриманому в прогнозованому періоді, розробляється комплекс заходів антикризового управління для підтримки поточного стану підприємства або виходу його з кризового стану.

Висновки. Таким чином, нечіткі нейронні мережі є відмінними моделями для застосування в умовах оцінки банкрутства підприємства, оскільки можуть враховувати різні фактори і нечіткі дані, з якими іншим моделям буде проблематично працювати.

На етапі практичного застосування вхідні дані поступають у модель нечіткої нейронної мережі для визначення ризику банкрутства підприємства. Після проведення аналізу фінансового стану підприємства, необхідно розробити комплекс заходів щодо антикризового управління з метою підтримки поточного стану підприємства та остаточного виведення його з кризи у майбутньому.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2015/04/86_zip.
2. Малишенко В.А. Удосконалення бухгалтерського обліку, контролю та економічного аналізу при здійсненні процедури банкрутства і санації: автореф. дис. ... к. е. н / В. А. Малишенко; Східноукраїнський національний університет. – Луганськ, 2001. – 19 с.
3. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств / О.О. Терещенко. – Київ, 2000. – 340 с.
4. Fulmer, J.G. A Bankruptcy Classification Model For Small Firms / J.G. Fulmer. // Journal of Commercial Bank Lending, – Saint Louis, 1984. – P. 25–37.
5. Springate, Gordon L.V., Predicting the Possibility of Failure in a Canadian Firm / L.V. Gordon Springate, – Unpublished M.B.A. Research Project, Simon Fraser University, – Burnaby, 1978. – P. 136–149.
6. Сайфулін Р.С. Методика фінансового аналізу / Р.С. Сайфулін. – М.: ИНФРА-М. – 2000. – 208 с.
7. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: Наказ Міністерства економіки України від 19.01.2006 р. № 14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com/big/text1518/pg1.htm>.
8. Beaver W.H. Financial Ratios and Predictions of Failure / W.H. Beaver // Empirical Research in Accounting Selected Studies, Supplement to Journal of Accounting Research, – Chicago, 1966. – P. 13–35.
9. Keasey K. Financial distress models: a review of their usefulness. [Text] / K. Keasey, R. Watson // British journal of Management, – New Jersey, 1991. – P. 109–131.
10. Орлов А.И. Менеджмент / А.И. Орлов. – М.: Изумруд, 2003. – 298 с.
11. Беркинблит М.Б. Нейронные сети / М.Б. Беркинблит. – М.: МИРОС и ВЗМШ РАО, 1993. – 96 с.
12. Вороновский Г.К. Генетические алгоритмы, искусственные нейронные сети и проблемы виртуальной реальности / [Г. К. Вороновский, К.В. Махотило, С.Н. Петрашев, С. А. Сергеев]. – Х.: ОСНОВА, 1997. – 112 с.
13. Хайкин С.Э. Нейронные сети: полный курс / С.Э. Хайкин – М.: Вильямс, 2006. – 1104 с.
14. Зайченко Ю.А. Сравнительный анализ методов оценки риска банкротства предприятий Украины / [Ю.А. Зайченко, С.М. Рогоза, В.И. Столбунов]. – К., 2008. – С. 14–27.
15. Taffler R.J. Empirical models for the monitoring of UK corporations / R.J. Taffler – Journal of Banking and Finance, 1984, Vol. 8. – P. 34–47.
16. Dimitras A.I. Business Failure Prediction Using Rough Sets [A.I. Dimitras, R. Slowinski, R. Susmaga, C. Zopounidis] – European Journal of Operational Research, 1999, vol.114, no. 2. – P. 44–57.